

Homilie Svatého otce při ekumenické bohoslužbě

pátek, 23. září, 2011, 12.20 hodin

Drazí bratři a sestry!

„Prosím nejen za ně, ale také za ty, kdo pro jejich slovo uvěří ve mne“ (*Jan 17,20*), tak podle Janova evangelia mluvil Ježíš k Otci ve večeřadle. Prosí za budoucí generace věřících. Vyhlíží za večeřadlo směrem do budoucnosti. Modlí se také za nás. A modlí se za naši jednotu. Tato Ježíšova modlitba není jednoduše věcí minulosti. On stále stojí před Otcem a přimlouvá se za nás, a tedy také v této chvíli stojí uprostřed nás a chce nás vtáhnout do své modlitby. Právě v Ježíšově modlitbě je vnitřní místo naší jednoty. Můžeme se stát jedním, necháme-li se do této modlitby vtáhnout. Pokaždé když se jako křesťané shromažďujeme v modlitbě, mělo by se našeho srdce dotýkat, jak Ježíš za nás a spolu s Otcem pro nás zápasí. Čím více se necháváme vtáhnout do tohoto dění, tím více se uskutečňuje jednota.

Zůstala Ježíšova modlitba nevyslyšena? Dějiny křesťanství jsou takřikajíc viditelnou stranou tohoto dramatu, v němž Kristus spolu s námi lidmi bojuje a trpí. Vždy znovu musí snášet popírání jednoty, a přece vždy znovu uskutečňuje také jednotu se Sebou a tak rovněž s trojjediným Bohem. Musíme vidět obojí: hřích člověka, který Boha odmítá a stahuje se sám do sebe a separuje se, ale také vítězství Boha, který církev podpírá navzdory její slabosti a nepřestává přitahovat lidi k sobě a tím zároveň přibližovat jedny k druhým. Proto při ekumenickém setkání bychom neměli pouze naříkat na odloučení a rozštěpení, nýbrž děkovat Bohu za všechny prvky jednoty, které pro nás zachoval a stále znovu nám dává. A tato vděčnost by měla být zároveň připraveností, abychom tuto darovanou jednotu neztratili v dobách pokušení a nebezpečí.

Základní jednota spočívá v tom, že věříme v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe a země, že jej vyznáváme jako Boha v Trojici – Otce, Syna a Ducha Svatého. Svrchovaná jednota není monadickou osamělostí, nýbrž jednotou skrze lásku. Věříme v Boha, v konkrétního Boha. Věříme totiž, že Bůh k nám promluvil a stal se jedním z nás. Svědčit o tomto živém Bohu je naším společným úkolem v přítomném okamžiku.

Potřebuje člověk Boha, nebo si poměrně dobře poradíme i bez Něho? V první chvíli Boží

nepřítomnosti, dokud jeho světlo ještě nepřestalo vysílat odlesky a drží řád lidského bytí pohromadě, se může zdát, že vše funguje i bez Boha. Čím více se ale svět vzdaluje Bohu, tím zřejmější se stává, že člověk v domýšlivosti moci, v prázdnotě srdce a dychtivosti po uspokojení a štěstí, „ztrácí“ svůj život stále víc. Žízeň člověka po nekonečnu je nevykořenitelná. Člověk byl stvořen pro vztah k Bohu a potřebuje Ho. Naše první ekumenická služba v této době musí být společné svědectví o přítomnosti živého Boha; tak dáme světu odpověď, kterou potřebuje. Toto základní svědectví o Bohu je přirozeně posléze naprosto zásadní součástí svědectví o Ježíši Kristu, pravém Bohu a pravém člověku, který žil s námi, s námi trpěl a za nás zemřel a ve vzkříšení rozevřel brány smrti. Drazí přátelé, upevněme se v této víře! Navzájem si pomáhejme žít ji! Je to velký ekumenický úkol, který nás přivádí do středu Ježíšovy modlitby.

Vážnost víry v Boha se projevuje v životě podle jeho slova. Projevuje se v naší době velmi konkrétním způsobem v nasazení pro onu bytost, kterou On chce ke svému obrazu, pro člověka. Žijeme v době, kdy se kritéria lidského bytí stala nejistá. Etika je zaměňována s kalkulací důsledků. V této situaci musíme my jako křesťané hájit neporušitelnou důstojnost člověka, od početí do smrti – od otázek preimplantační diagnostiky až po eutanázii. „Jedině ten, kdo zná Boha, zná člověka“, řekl jednou Romano Guardini. Bez poznání Boha se člověk stává manipulovatelný. Víra v Boha musí mít konkrétní výraz v našem nasazení pro člověka. Součástí tohoto nasazení pro člověka jsou nejen tato základní kritéria humanity, ale především a velmi konkrétně láska, které nás Ježíš učí při popisu Posledního soudu (*Mt 25*): Bůh soudce nás bude soudit podle toho, jak jsme se zachovali vůči těm, kdo jsou nablízku, vůči nejmenším z našich bratří. Připravenost pomoci v potřebách naší doby i za hranicemi prostředí našeho života je základním úkolem křesťana.

Platí to především v rámci osobního života každého z nás. Platí to rovněž ve společenství národa a státu, ve kterém všichni máme nést břemena druhých. Platí to pro náš kontinent, ve kterém jsme povoláni k solidaritě s Evropou. A konečně, platí to i za všemi hranicemi: křesťanská láska dnes vyžaduje naše nasazení také pro spravedlnost v celé šíři světa. Víím, že Němci a Německo dělají mnoho pro to, aby všichni lidé mohli žít v důstojnosti hodné člověka a chtěl bych vám za to vyslovit srdečný dík.

Nakonec bych chtěl ještě naznačit hlubší dimenzi našeho závazku milovat. Vážnost víry se projevuje také a především, když inspiruje určité osoby, aby se daly naprosto k dispozici Bohu a - vycházejí od Boha - druhým. Velká pomoc se stává konkrétní jedině tehdy, když jsou na místě ti, kdo se dali zcela k dispozici druhým a činí tak Boží lásku věrohodnou.

Takoví lidé jsou důležitým znamením pro pravdu naší víry.

Ve dnech předcházejících mou návštěvu se opakovaně mluvilo o ekumenickém daru, který se očekával ze strany hosta během této návštěvy. Dary, o kterých byla řeč v tomto kontextu, není nutné vypočítávat. Chtěl bych k tomu říci, že jde o politickou interpretaci víry a ekumenismu, jak se nezdá vyskytuje. Když hlava státu navštěvuje spřátelenou zemi, obvykle předchází vyjednávání mezi určitými instancemi, které připravují znění jednoho nebo více dohod mezi oběma státy, zvažují výhody a nevýhody a docházejí ke kompromisu, který se nakonec jeví jako výhodný pro obě strany, takže traktát pak může být podepsán. Víra křesťanů ale není založena na zvažování výhod a nevýhod. Víra, kterou si konstruujeme sami, je bezcenná. Víra není věc, kterou vymýšlíme nebo sjednáváme. Je základem, z něhož žijeme. Jednota nevyrůstá ze zvažování výhod a nevýhod, nýbrž jediné ze stále hlubšího promýšlení a prožívání víry. Právě z této zkušenosti v posledních padesáti letech a zejména také po návštěvě papeže Jana Pavla II. před třiceti lety, velmi narostla sounáležitosti, za kterou můžeme být jediné vděční. Rád bych připomněl setkání s komisí vedenou (luteránským) biskupem Lohsem, při kterém jsme o toto hluboké promýšlení a prožívání víry společně usilovali. Všem těm, kdo se na této věci podíleli – za katolickou stranu zejména kard. Lehmann – bych chtěl vřele poděkovat. Nezmiňuji další jména – Pán je všechna zná. Společně můžeme jen děkovat Pánu za cesty jednoty, na které nás zavedl a s pokornou důvěrou se připojit k jeho modlitbě: „Dej, ať se staneme jedním, jako Ty jsi jedno s Otcem, aby svět uvěřil, že Tě poslal On“ (srov. Jan 17,21).

Přeložila Johana Bronková, Vatikánský rozhlas